

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE YARARLANILAN KISA VE UZUN METRAJLI FİLMLERİN KIRGIZİSTAN BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Türkiye Türkçesi Okutmanı Pelin ÜNLÜLER ARABACI

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu

pelinarabaci1999@gmail.com

Özet

Dil öğretimi üzerine yapılan çalışmalarda akademisyen ve araştırmacıların birleştiği nokta; bir dilin yabancı dil olarak etkili bir biçimde öğretilmesi için dil öğrenen kişilerin okuma, dinleme, anlama, yazma ve konuşma yeteneklerinin birlikte ve birbirine paralel oranda geliştiği takdirde dil öğrenmede başarılı oldukları kanısıdır. Bu bağlamda bu yetenekleri geliştirecek metot ve yöntemleri kullanan dil öğreticilerinin de başarılı oldukları ifade edilmektedir. Önceleri yabancı dil öğretiminde öğretmen ve yazılı kaynaklar merkezde iken teknolojinin gelişmesi ile teyp kasetleri ve sonraları da VHS formatında videokasetler yardımcı materyal olarak kullanılmaya başlanmıştır. Ancak gelişen çağda yabancı dil öğretiminde bunlar yeterli olmamıştır. Sinema sektörünün de gelişimiyle yabancı dil öğretiminde yeni materyaller ortaya çıkmıştır. Bu materyaller; kısa ve uzun metrajlı filmlerdir. Çalışmada, belirlenen ölçütler etrafında seçilen ve öğrencilerin buldukları seviyelere uygun olarak izlettirilen 26 uzun metrajlı sinema filmi ve 15 kısa metrajlı belgesel ve haber filmi sonucunda edinilen izlenimlerden yola çıkarak kısa ve uzun metrajlı filmlerin yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kullanılmasının önemi, Kırgızistan bağlamında değerlendirerek verilmeye çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Yabancı dil, Türkçe öğretimi, kısa ve uzun metrajlı film.

AN EVALUATION OF THE USE OF SHORT FILMS AND FEATURE FILMS IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE IN KYRGYZSTAN

Abstract

The research on language education reveals that language learners should be competent in their reading, writing, listening, speaking, and comprehension skills nearly at the same level in order to be successful in their language learning process. It is also noted that the language educators who develop and use different methodologies and strategies to improve those skills will also be successful. Foreign languages were initially being taught in teacher-centered classrooms with written resources. Later, with technological advancements, tape-recorders and videocassettes like VHS were begun to be used. However, they became insufficient as a result of new technological improvements. With the help of developments in cinema industry, language educators have begun to use new materials: short films and feature films (movies), which are the main issues in this study. This study aims to evaluate the importance of using short films and feature films in teaching Turkish as a foreign language in Kyrgyzstan. In this study, the data collected through displaying 26 feature films (movies) and 15 short documentaries and newscasts which were appropriate to the students' proficiency levels and were chosen based on the criteria mentioned in the study.

Key words: Foreign language, Turkish education, short and feature films.

Giriş

Toplumların siyasi ve ekonomik nedenlerle bir başka toplumun dilini öğrenme isteği çok eski zamanlardan beri var olmuştur. Yabancı dil öğrenmek, yabancı dil bilmek özellikle gelişmiş toplumların ilerleme stratejilerinin önemli aşamalarından birini oluşturmaktadır. Diğer taraftan da gelişmiş toplumlar; ekonomik ve siyasi ilişki kurduğu diğer toplumlarla daha güçlü iletişim kurmak veya o toplumlara kültürlerini yayma düşünceleri nedeniyle kendi dillerini yabancılara daha iyi öğretebilmek amacıyla birçok metot ve yöntem geliştirmişlerdir. Akademik çevrelerde; geliştirilen bu yöntem ve metotlar üzerine 205 kitap, 155 makale, 137 yüksek lisans ve 35 doktora tezi, 226 adet seminer, kurultay ve sempozyum bildirisi kaleme alınmıştır.* Yapılan bu çalışmalarda akademisyen ve araştırmacıların birleştiği nokta; bir dilin yabancı dil olarak etkili bir biçimde öğretilmesi için dil öğrenen kişilerin okuma, dinleme, anlama, yazma ve konuşma yeteneklerinin; aynı anda birbirine paralel oranda geliştiği takdirde dil öğrenmede başarılı oldukları kanısıdır. Bu bağlamda bu yetenekleri geliştirecek metot ve yöntemleri kullanan dil öğreticilerinin de başarılı oldukları ifade edilmektedir.

Önceleri yabancı dil öğretiminde; öğretmen ve yazılı kaynaklar merkezde iken teknolojinin gelişmesi ile teyp kasetleri ve sonraları da VHS formatında videokasetler yardımcı materyal olarak kullanılmaya başlanmıştır. Ancak gelişen çağda yabancı dil öğretiminde bunlar yeterli olmamıştır. Sinema sektörünün de gelişimiyle yabancı dil öğretiminde yeni materyaller ortaya çıkmıştır. Bu materyaller; kısa ve uzun metrajlı filmlerdir.

Metodoloji

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimini yaygınlaştığı günümüzde birçok metot kullanılmaktadır. Bu metotlardan biri de kısa ve uzun metrajlı filmlerden yararlanmadır. Bu çalışmada; kısa ve uzun metrajlı filmlerin yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kullanılmasının önemi, Kırgızistan örnekleminde yola çıkarak verilmeye çalışılmıştır. Bunu verirken öncelikle, kısa ve uzun metrajlı filmlerin yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kullanılması üzerine daha önceki yıllarda yapılan araştırmalar ve literatür taraması sonucunda elde edilen değerlendirmeler hakkında bilgiler verilecektir. Daha sonra 2010-2014 yılları arasında öğrencilere, müfredattaki konularla bağlantılı olarak önceden belirlenen kısa ve uzun metrajlı filmlerin derslerde izlettirilmesi ve filmler izlendikten sonra yapılan etkinlikler aracılığıyla öğrencilerden alınan dönütlerle elde edilen tespitlerin kaleme alınması yöntemi takip edilmiştir. Ayrıca edinilen tespitler örnekler yoluyla çalışmada maddeler halinde açıklanmıştır.

* Kahrıman, R. vd. (2013) "Yabancılara Türkçe Öğretimi Kaynakçası", *TÜRÜK Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 1/1, ss. 80-132.

1. Kısa ve Uzun Metrajlı Filmlerin Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kullanılmasının Önemi:

Dil; toplum ve kültür arasındaki ilişkiyi kuran, toplumların oluşturduğu kültürün geçmişten geleceğe veya bir toplumdaki başka bir topluma aktarımını sağlayan en önemli araçtır. Bu çerçevede dil öğretiminde kültürel öğelerin de aktarılması gerekmektedir. Aksi takdirde yabancı dil öğretimi eksik kalır. Çünkü dil, kültürün aynası ve aktarıcısı durumundadır. Yabancılar Türkçe öğretirken kültürel unsurlara yer vererek onların dilin içine girmelerini sağlamak, sosyal ilişkilere yer vermek ve öğrendiklerini sıkça tekrarlatmak gerekir (Barın, 1994:55).

Bununla beraber insanların öğrenme yetileriyle ilgili Texas Üniversitesinde yapılan araştırmada zaman faktörü sabit tutularak insanlar okuduklarının %10'unu, işittiklerinin %20'sini, gördüklerinin %30'unu, görüp işittiklerinin %50'sini, söylediklerinin %70'ini ve yapıp söylediklerinin %90'ını hatırladığı belirtilmiştir (Arslan ve Ergin, 2010:65). Bu araştırmaya göre yabancılar Türkçenin öğretiminde, görsel ve işitsel unsurların kullanılmasının katkısı büyük olacaktır. Günümüzde kısa ve uzun metrajlı filmler bu bakımdan görsel ve işitsel unsurların en önemlilerinden sayılabilir.

Erol Barın, Özcan Demirel, Adem İşcan gibi bilim insanları; Türkiye'de yapmış oldukları akademik çalışmalarda, yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde, günümüzde görsel ve işitsel unsurların en önemlilerinden sayılan kısa ve uzun metrajlı filmlerin de yardımcı materyal olarak kullanılmasının gerekli olduğunu vurgulamışlardır. Aynı zamanda internetin gelişmesiyle her şeyden haberdar olan dil öğrenen bireylerin; öğrendikleri dilin kültürünü, geleneğini, örf ve âdetlerini de en kısa yoldan görmek istemeleri dil öğreticilerini, sinema ve film öğelerini kullanmaya teşvik etmiştir. Bu teşvik akademisyenleri de, yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde görsel ve işitsel unsurlar konusu içinde yer alan kısa ve uzun metrajlı filmlerden yararlanmanın nasıl olması gerektiğini irdelemeye yöneltmiştir. Bu çerçevede yapılan makale, araştırma ve tezlerde; yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kısa ve uzun metrajlı filmlerden yararlanma metodunun öneminden, etkin kullanımından ve bu metodun öğretim ortamında nasıl uygulanması gerektiği gibi yaklaşımsal değerlendirmeler yapılmıştır.

Yapılan bu çalışmalar içinde; Murat Özbay'ın hazırlamış olduğu "*Televizyonla Türkçe Öğretimi (Ankara, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1991)*" adlı yüksek lisans tezinde televizyon kültürünün gelişmeye başladığı 1990'lı yılların başında görsel ve işitsel unsurlardan biri olan televizyonla Türkçe öğretimi üzerine değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Kamera ile kayda alınıp istenildiği zaman izlenebilen videoların yabancı dil öğretiminde nasıl kullanılacağı üzerine Filiz Etiz tarafından yayımlanan "*Yabancı Dil*

Öğretiminde Yararlanılan Teknik Eğitim Araçları ve Özellikle Videonun Kullanımı (1995)” adlı makalede yabancı dil öğretiminde yararlanılan teknik eğitim araçlarının öneminden bahsedilerek özellikle video kullanımının nasıl olması gerektiği ifade edilmiştir. Yazar, *“Eğitimde Teknolojik Araçlar -Özellikle Video- ve Yabancı Dil Öğrenim Psikolojisi Arasındaki İlişki (1996)”* adlı bir başka makalesinde ise yabancı dil öğretirken yararlanılan teknolojik araçlar ile -özellikle de video kullanımıyla- yabancı dil öğrenim psikolojisi arasındaki ilişkiyi irdelemiştir.

Hakan Gür tarafından kaleme alınan, *“Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Videonun Kullanımı (1996)”* adlı makalede de video kullanımının yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde gerekli olduğu dile getirilmiştir.

Konuyla bağlantılı olduğu için ismini zikretmeden geçemeyeceğimiz Dursun Dağışan’ın hazırlamış olduğu *“Türk Cumhuriyetlerinden ve Topluluklarından Gelen Öğrencilere Türkiye Türkçesinin Öğretiminde Devlet Televizyonlarında Yayımlanan Drama ve Reklamların İşlevi (Ankara, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1999)”* adlı doktora tezinde ise Türkî cumhuriyetler ve topluluklardan gelen öğrenciler bağlamında devlet televizyonlarında yayınlanan dram ve reklamların işlevleri irdelenmiştir. Çalışmada karşımıza çıkan en çarpıcı nokta; dil öğretimi alanında devlet televizyonlarında yayınlanan dram ve reklamların yetersiz olduğunun vurgulanmasıdır. Bununla beraber tezin hazırlandığı dönemde devlet televizyonlarında yayınlanan drama ve reklamların dil formasyonunun tamamlanmasında dil öğrenen bireylere önemli bir etki ve katkısının bulunmadığı belirtilmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde görsel ve işitsel araçların etkisini irdeleyen Sibel Karaoğlanoğlu, hazırladığı *“Televizyonla Türkçe Öğretimi Programı Geliştirilmesi ‘İletişim-Eğitim-Öğretim İlişkileri içinde’ (Ankara, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2000)”* adlı yüksek lisans tezinde 1990’lı yıllarda en önemli görsel ve işitsel araç olan televizyonun Türkçenin öğretimindeki önemini, iletişim-eğitim-öğretim ilişkileri bağlamında incelemiştir. Hazırlanan bu tezde, televizyonla Türkçe öğretimi programının geliştirilmesi hususunda nelerin yapılması gerektiği ifade edilmiş ve televizyon drama tekniği hakkında temel bilgiler verilerek bir uygulama örneği etrafında tespit ve öneriler sunulmuştur.

Mustafa Arslan ve Ergin Adem’in birlikte kaleme aldıkları *“Yabancılar Türkçe Öğretiminde Görsel ve İşitsel Araçların Etkin Kullanımı (2010)”* adlı makalede görsel ve işitsel araçların etkin kullanımının öneminden bahsederek bu araçların sınıflandırmasını yapmışlardır. Ayrıca konumuzla bağlantılı olarak da şu düşüncüyü ifade etmişlerdir: “Yabancı dil derslerinde öğretilen teorik bilgilerin uygulamadaki şekillerinin gösterilebilmesi için derslerin video filmleriyle desteklenmesi gerekmektedir.” (Arslan ve Ergin, 2010:67)

Kısa metrajlı filmlerin bir türü olan reklamların yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde nasıl kullanılması gerektiğini irdeleyen Belgin Özek; 2011 yılında Bişkek'te Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi bünyesinde düzenlenen IX. Uluslar arası 'Dünyada Türkçe Öğretimi: Çağdaş Türk Yazı Dillerinin Öğretimi' Sempozyumunda sunumunu gerçekleştirdiği "*Yabancı Dil Olarak Türkiye Türkçesinin Öğretiminde Görsel-İşitsel Materyal Kullanımı 'Reklam Filmleri' (2011)*" adlı çalışmasında görsel ve işitsel unsurların kullanımında reklam filmlerinin işlevini değerlendirmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde görsel ve işitsel unsurlar deyince aklımıza gelen unsurlardan biri olan filmler üzerine Adem İşcan tarafından yayımlanmış "*Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Filmlerin Yeri ve Önemi (2011)*" adlı makale dikkate şayandır. Yazar, bu makalede Türkçenin öğretiminde filmlerin önemini maddeler halinde sıralamış, yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenen bireylere izlettirilecek filmlerin hangi ölçütlere göre seçilmesi gerektiğini ifade etmiş, filmlerle ilgili ders öncesi ve sonrasında hangi etkinlikler yapılabileceğini belirtmiş ve yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenen bireylere izlettirilecek filmleri konularına göre sınıflandırarak örnekler vermiştir.

Yukarıda isimlerini verdiğimiz çalışmaların birleştikleri nokta; yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde görsel ve işitsel unsurların kullanılmasının gerekli olduğudur. Bu bağlamda da günümüzde yabancı dil olarak Türkçeyi öğreten dil öğreticilerinin kısa ve uzun metrajlı filmlerden yararlanması zorunlu hâle gelmektedir. Bu ifadeler doğrultusunda kısa ve uzun metrajlı filmlerden yararlanmanın önemini aşağıdaki maddelerle sıralayabiliriz:

- Dil öğrenen bireyler, öğrendikleri dilin kültürüyle en kısa yoldan filmler sayesinde tanışır. Bu da onun öğrendiği dille duygusal bağ kurmasına aracılık eder.
- Sınıf ortamında anlamlandırılmayan atasözleri, deyimler, halk arasındaki söz kalıpları; filmler sayesinde öğretilir. Böylece bireyde kelime ve kelime grubu birikimi arttırılabilir.
- Filmlerde karakterize edilen evrensel duygular ve alışkanlıkların birey tarafından kazanılması sağlanabilir. Örneğin filmde yer alan vefa duygusunu anlatan bir sahnenin gösterimiyle veya yardımlaşmanın konu edildiği bir filmle bireyde bu duygular yeşertilebilir.
- Dilin yapısına uygun kurulmuş karşılıklı konuşmalar sayesinde dil öğrenen bireylerde o dili konuşabilme yeteneği geliştirilebilir.
- Filmlerin kullanılmasıyla dil öğrenen bireylerin derse ilgileri arttırılabilir.
- Filmlerin bireylere izlettirilmesiyle Türkiye'nin, Türk kültürünün tanıtımı ve reklamı yapılmış olur. Böylelikle dil öğrenen bireylerin Türkiye'yi görme istekleri arttırılabilir. Bu da Türk ekonomisine ve turizmüne katkı sağlayabilir.

Yukarıda önemini maddelerle verdiğimiz yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kısa ve uzun metrajlı filmlerden yararlanma metodunu uygularken dikkat etmemiz gereken bazı noktalar vardır. Bu noktaları da üç aşamada değerlendirebiliriz:

Birinci aşamada izlettirilecek kısa ve uzun metrajlı filmlerin seçimi sırasında yapılması gerekenlerdir. Bunlar:

- Filmler; temel, orta ve yüksek kurlara uygun olarak seçilmelidir. Burada özellikle filmlerin dil özelliklerine dikkat edilmelidir. Şiveli diyalogların yoğun olduğu filmler tercih edilmemelidir.

- Türkçeyi öğrenen bireyler nezdinde filmin konusu, içinde geçen kelime ve kelime grupları ile ilgili önceden hazırlık yapılmalıdır.

- Filmde anlatılanlarla ilgili çoktan seçmeli, boşluk doldurma, doğru-yanlış soruları ve yazma çalışması ile ilgili yazılı ve basılı materyaller hazırlanmalıdır.

İkinci aşamada kısa ve uzun metrajlı filmin izlenmesi sırasında konunun ve filmin daha iyi anlaşılması, öğrenilen dilbilgisi konularının da pekiştirilmesi için yapılması gerekenler vardır. Bunlar:

- Dil öğrenen bireyin izlediği filmle ilgili not alması sağlanabilir.

- Filmin belli bir bölümünde durdurulup devamı konusunda beyin fırtınası gerçekleştirilebilir.

- Yine belli bir sahnede durdurulan filmin diyaloglarının bireyler tarafından taklit edilmesi sağlanabilir.

Üçüncü aşamada ise kısa ve uzun metrajlı film izlendikten sonra öğrenilenlerin ölçme ve değerlendirmesini yapabilmek için gerçekleştirilmesi gereken etkinlikler bulunmaktadır. Bunları da şu şekilde verebiliriz:

- Filmi izleyen bireylerin filmde en beğendikleri sahneyi canlandırmaları istenebilir.

- Filmin konusu ve filmde anlatılanlarla ilgili tartışma yapılabilir.

- Filmi özetleme, filmin konusu ile ilgili yazma çalışmaları gerçekleştirilebilir.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kullanılan ve yukarıda çeşitli açılardan özelliklerini verdiğimiz *kısa ve uzun metrajlı filmlerden yararlanma metodunu* 2010 yılından beri dil öğretimi için Kırgızistan'da bulunduğumuz süre zarfında yaptığımız gözlemler çerçevesinde şu şekilde değerlendirebiliriz.

2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yararlanılan Kısa ve Uzun Metrajlı Filmlerin Kırgızistan Bağlamında Değerlendirilmesi:

Türkiye'nin siyasi ve ekonomik ilişkilerinin üst düzeyde olduğu Kırgızistan, Orta Asya coğrafyasında Türkçenin en aktif bir biçimde öğretildiği ülkedir. Ülkede 1995 yılında kurulmuş ve eğitim dili Kırgızca-Türkçe olan Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesinde 2014-2015 akademik yılında 731 öğrenci Türkçe hazırlık eğitimi almaktadır (http://oidb.manas.edu.kg/genel_ogrsay.htm, erişim tarihi 15.01.2015). T.C. Bıшкеk Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliğine bağlı Türkiye Türkçesi Eğitim-Öğretim Merkezi'nde 2014-2015 eğitim-öğretim yılında kurumun kendi kurslarında ve bununla beraber iki ülke arasında yapılan protokoller çerçevesinde ülkenin çeşitli kurum, üniversite, okul ve firmalarında verilen derslerde 1216 kursiyer Türkçe öğrenmektedir (<http://bispektomer.meb.gov.tr/www/istatistiki-bilgiler/icerik/6>, erişim tarihi 15.01.2015). Bunun yanında Türkiye ve Kırgızistan Milli Eğitim Bakanlıklarına bağlı ortak müfredat yürüten liselerde Türkçe dersi okutulmakta olup bu okullarda ise 2014-2015 eğitim-öğretim yılında 363 öğrenci Türkçe eğitimi almaktadır (<http://biskek.meb.gov.tr/>, erişim tarihi 15.01.2015). Kırgızistan'da yapılan bu eğitim-öğretim faaliyetleri, Türkçenin ne kadar yaygın bir yelpazede öğretildiğini göstermektedir. Bu bağlamda halk tarafından yakından takip edilen Türk dizi ve sinema filmlerinin dil öğreticileri tarafından da derslerde kullanılması zorunlu hâle gelmektedir. Çünkü dil öğrenen bireylerin belli bir zaman sonra Türk filmlerini derslerde izlemek istedikleri gözlenmektedir.

2010 yılının Eylül ayından 2014 yılının Ekim ayına kadar dil öğretiminde bulunduğumuz temel, orta, yüksek seviyedeki öğrenci gruplarına izlettirmiş olduğumuz filmlere öğrencilerin vermiş oldukları dönütler ve yaptığımız gözlemler aracılığıyla edindiğimiz sonuçlar, dil öğreticilerine yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kısa ve uzun metrajlı filmleri nasıl kullanmaları gerektiği konusunda bilgi verecektir.

Yabancı dil öğretimi, kültür öğretimidir. İnsanlar ait oldukları toplumun ve o topluma ait kültürün kelime ve kavramlarıyla kendilerini ifade ederler. Bütün kelime ve kavramların arkasında bir kültür geçmişi vardır. Bu sebeple öğretilen toplumun yapısı ve sosyal değerleri dikkate alınmalıdır (İşcan, 2011:939).

Bu bağlamda Kırgızistan'da Türkçenin öğretimi esnasında yararlandığımız kısa ve uzun metrajlı filmleri seçerken şu üç noktaya dikkat edilmiştir:

- *Filmlerin içeriği:* Seyrettirdiğimiz filmler daha önce dikkatlice izlenmiştir. Özellikle içinde yoğun cinsellik ve şiddet unsurları taşıyan filmler elenmiş veya bunların olduğu kareler kesilerek öğrencilere izlettirilmiştir. Bununla beraber seçilen filmlerde Türk kültürünü, örf ve âdetini tanıtan öğelerin bulunmasına dikkat edilmiştir.

• *Filmlerin dili*: Seyrettirilecek filmlerin dili anlaşılabilir; küfür, argo ve yöresel şiveden uzak olmalıdır. Aksi takdirde filmlerin öğrenci tarafından anlaşılması zor olacaktır. Bu çerçevede örneğin; *Yüreğine Sor* (2010) filminde şiveli konuşmaların olması, *Recep İvedik serisi* (2008) filmlerinde argolu diyalogların yer alması nedeniyle bu filmler izlettirilmemiştir.

• *Öğrenci faktörü*: Seyrettirilecek filmlerin öğrencinin seviyesine uygun, ilgisini çekecek nitelikte olmasına dikkat edilmiştir. Bu bağlamda öğrencilerin izlemek istedikleri film türleri dikkate alınmıştır. Bu nedenle seçilen filmler genellikle dram, romantik-komedi, komedi, belgesel vb. şeklindedir.

Göz önünde bulundurulan bu üç nokta sonucunda seçilen ve öğrencilere izlettirilen filmlerin isimlerini şöyle sıralayabiliriz:

Uzun metrajlı filmler: *Aşk Tesadüfleri Sever* (2011), *Aşk Tutulması* (2008), *Ateşin Düştüğü Yer* (2012), *Babam ve Oğlum* (2005), *Benim Dünyam* (2013), *Beyaz Melek* (2007), *Cumhuriyet* (1998), *Çınar Ağacı* (2011), *Dersimiz Atatürk* (2009), *Evim Sensin* (2012), *Fetih* (2012), *Gelecekte Bir Gün* (2010), *Hababam Sınıfı serileri*, *Koroğlu* (1968), *Mutlu Aile Defteri* (2013), *Neşeli Günler* (1978), *Patron Mutlu Son İstiyor* (2014), *Selvi Boylum Al Yazmalım* (1977), *Sizi Seviyorum* (2009), *Son İstasyon* (2010), *Tokatçı* (1983), *Umut* (2009), *Veda* (2010), *Ya Sonra* (2011), *Zaman Makinesi 1973* (2014), *120* (2008).

Kısa metrajlı filmler: *Aral Gölü Belgeseli* (2000), *Adisebaba TV Alt Yazılı Çizgi Masallar serisi* (*Rapunzel*, *Kırmızı Başlık Kız*, *Külkedisi*) (2013), *Böyle İnşa Edilir TRT Okul Belgesel Serisi* (*Sultan Ahmet Camii*), *Çıldır Gölü Belgeseli* (1998), *Karlı Dağlardaki Sır TRT Belgesel Serisi* (*Dört Bölüm*) (2007), *Kilometre Taşları TRT Okul Belgesel Serisi* (*İbnî Sina*, *Mimar Sinan*, *Thomas Edison*), *Macahel* (2002), *Nazar Boncuğu Belgeseli* (2002), *TRTİNT Belgesel Kuşağı* (*Uzungöl'ün Sessiz Çığılığı*) (2008), *TRT Çocuk Keloğlan Çizgi Film Serisi* (2009), *Trabzon Belgeseli* (2011), *TRT Haber Türk Çayı haberi* (02.12.2011).

Yukarıda isimlerini verdiğimiz ve öğrencilere izlettirdiğimiz kısa ve uzun metrajlı filmler dil öğrenen bireyler tarafından beğenilerek izlenmiş ve bunların öğretime katkısı olduğu gözlenmiştir.

İzlettirdiğimiz bu filmler neticesinde yaptığımız gözlemleri şu şekilde sıralayabiliriz:

• Öğrencilerin daha önceden bilgi sahibi oldukları bir konu üzerine izlettirilen filmler esnasında konuşulanları anlama ve filmi yorumlama konusunda, öğrenciler çok fazla zorlanmamışlardır. Kırgızistan coğrafyasında yetişmiş ünlü yazar Cengiz Aytmatov'un "КЫЗЫЛ Жолук Жал Жалым/Делбирим" adlı eserinin Türkçe tercümesinden senaryolaştırılarak beyaz perdeye aktarılmış olan "Selvi Boylum Al Yazmalım (1977)" filmi ile öğrencilerin okudukları ve kendi kültürlerine ait bir kitabı Türk dilinde seyretmeleri hoşlarına gitmiş olmakla beraber filmi

anlama ve yorumlama konusunda da güçlük çekmemişlerdir. Yine bu çerçevede Köroğlu Destanı'nın Tolubay Sınçı adıyla Kırgız epizodunun var olması nedeniyle “Köroğlu (1968)” filmi de öğrencilere gösterilmiştir. Kısa metrajlı filmler başlığında verdiğimiz dört bölümlük TRT tarafından hazırlanan “Karlı Dağlardaki Sır (2007)” belgeselin öğrencilerin çoğunun bildiği hatta bazılarının gidip gördüğü Kırgız coğrafyasındaki Saymalı Taş bölgesini anlatmasından dolayı film izlendikten sonra gerçekleştirilen filmin konusunu ve filmde anlatılanları yorumlama etkinliğinde öğrencilerin kolayca cümleler kurabildiği ve düşüncelerini anlatabildiği gözlenmiştir.

• Kilometre Taşları TRT Okul Belgesel Serisi (İbnî Sina, Mimar Sinan, Thomas Edison) ve Böyle İnşa Edilir TRT Okul Belgesel Serisi (Sultan Ahmet Camii) adlı 5-6 dakikalık kısa belgesel filmlerin gösterimden sonra aşağıdaki gibi hazırlanan soru kartları, öğrencilere ülkelerindeki sınav sistemi içinde yer alan soru kartı çekme tekniği ile sorularak öğrenciler arasında yarışma yapılmıştır. Böylelikle hem öğrencilerin derse ilgisi artırılmış, hem Türkçe izledikleri bir filmi ne oranda anlayıp yorumlayabildikleri gözlenmiştir. Ayrıca bu tür etkinliklerin sonunda öğrencilerden farklı bilgileri öğrendikleri için teşekkür cümleleri alınmıştır.

SULTAN AHMET CAMİİ DÜNYADA
HANGİ ADLA BİLİNİR?

THOMAS EDİSON OKULDAN
NEDEN ATILDI?

Resim 1: Soru Kartı Örnekleri

• Öğrencilere izlettirilen filmlerin ders kitaplarındaki temalarla bağlantılı olması konuyu daha anlaşılır hâle getirecektir. Bu çerçevede derslerde okuttuğumuz Yeni Hitit Türkçe (Orta B1) Kitabı'nın 8. ünitesinde yer alan “Tabiat Ana” temasıyla (s. 90-102) bağlantılı olarak Kırgız coğrafyasına yakın olan ve öğrencilerin coğrafya derslerinden bildikleri Aral Gölünü anlatan, ödüllü “Aral Belgeseli (2000)” ve Türkiye'deki Çıldır Gölüyle ilgili “Çıldır Belgeseli (1998)” adlı kısa metrajlı filmler aracılığıyla öğrencilere Türkçe karşılaştırma ve yorumlama etkinlikleri yaptırılmıştır. Böylece öğrencilerin bu alanda gelişimine katkı sağlanmıştır. Ayrıca bu tür filmler, öğrencilerde doğa merakının artmasına ve çevre bilincinin oluşmasına aracılık edecektir. Bu konuyla ilgili bir başka örnekte Yeni Hitit Türkçe (Temel A1-A2) Kitabı'nın 10. ünitesinde yer alan “Mitoloji” temasıyla (s. 92-100) bağlantılı olarak hurafelerden bahsederken izlettirdiğimiz “Nazar Boncuğu (2002)” belgeseli ile hem bu konuda öğrenciler bilgilendirilmiş hem de Türkiye'deki bu sektörün tanıtımı yapılmıştır. Bir başka örnekte; T.C. Bıшкек Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği Türkiye Türkçesi Eğitim-Öğretim Merkezi'nde Orta Türkçe ders grubunda okutulan Güneş Türkçe Öğreniyoruz-2 ders ve çalışma kitabının “Tatil” adlı 6. üniteyle (s. 38-39/36-37) bağlantılı

olarak öğrencilere izlettirilen “Trabzon Belgeseli (2011)” ve “TRT Haber Türk Çayı haberi (02.12.2011)” kısa metrajlı filmleriyle metinlerde geçen Türk kültüründeki yayla, Türk çayı, kemençe, hamsi gibi Kırgız kültürüne uzak unsurların tanıtımı yapılmış ve öğrencilerin bu unsurları daha iyi öğrenmeleri sağlanmıştır.

- Yukarıda adlarını verdiğimiz kısa ve uzun metrajlı filmler için filmleri izlettirmeden önce filmin künyesinin, filmin içinde geçen ve öğrencinin anlamını bilemeyeceğini düşündüğümüz deyim, atasözü ve kelime grupları gibi filmle ilgili bilgilerin yer aldığı etkinlik kâğıtları hazırlanmıştır. Etkinlik kâğıtları aracılığıyla öğrencilerin filmi anlamaları ve yorumlamaları kolaylaştırılmıştır.

- Öğrencilerin lise ve üniversitelerde iken okudukları derslerde duydukları Atatürk’ü merak etmelerinden dolayı “Cumhuriyet (1998)” ve “Dersimiz Atatürk (2009)” adlı filmler izlettirilmiştir; böylelikle Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk’ün nasıl bir kişi olduğu görsel bir biçimde tanıtılmıştır.

- Kırgız coğrafyasının dağlık, yayla ve bal gibi unsurlar açısından zengin oluşu, öğrencilerin hemen hepsinin bu unsurlarla içli dışlı olmasından dolayı Türkiye’de bu unsurların yer aldığı ve bu açıdan benzerlik taşıyan Artvin’in Macahel bölgesini anlatan “Macahel (2002)” adlı kısa metrajlı belgesel filmi izlettirilmiştir. Öğrencilerin filmi izledikten sonra “Bizim ülkemizde bal işi bu şekilde yapılmamaktadır.”, “Bizim ülkemizde bu şekilde kovanlar yoktur.” ve “Toktogul’da (Kırgızistan’da bir şehir) böyle kovanlar yoktur.” gibi dönütleri vermelerinden dolayı, balla ilgili farklı bilgileri öğrenmeleri sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca Türkiye’nin tanıtımı ve iki ülke coğrafyasının karşılaştırılması yapılmakla beraber doğa ve çevre bilincine dikkat çekilmiştir.

- Türkçenin atasözü, deyim, özlü söz ve mecazî ifadelerin öğretiminde kısa ve uzun metrajlı filmlerden yararlanılabilir. Derste anlatılan ve okuma metinlerinde geçen bu tür ifadeleri, görsel ve işitsel unsurlarla somutlaştırarak anlatmak öğretimi kolaylaştırabilir. Aşağıdaki ifadeler buna örnektir:

“Söz gümüşse sükût altındır.” (Çınar Ağacı, 2011)

“Ağaca balta vurmuşlar, sapı bedenim demiş.” (Çınar Ağacı, 2011)

“İnsanlar büyüdükçe hayalleri küçülür mü baba?” (Babam ve Oğlum, 2005)

“Umut iyi bir şeydir, belki de en iyisi ve iyi şeyler asla ölmez.” (Babam ve Oğlum, 2005)

“Ayaklarıma kara sular indi.” (Aşk Tutulması, 2008)

“Saçını süpürge etmek, deveye hendek atlatmak.” (Neşeli Günler, 1978)

- İzlettirilen filmlerin içinde sosyal yaralara parmak basan “Çınar Ağacı (2011)”

filmdeki annenin dört evladı tarafından huzurevine yerleştirilmesi sahnesi ile “Bir anne dokuz evlada bakar, dokuz evlat bir anneye bakamaz.” mesajının verilmesi; “Hababam Sınıfı” serilerinin içinde Ahmet’in Hababam sınıfından ilk mezun öğrenci olarak öğretmen olması ve köyüne okul inşa etmesi “Topluma yararlı bireyler olmak gerekir.” mesajının sunulması; “Mutlu Aile Defteri (2013)” filminde aile bireylerinin yalan üstüne yalan söylemesi “Yalan yalanı doğurur.” ana düşüncesinin verilmesiyle filmlerin bitiminde öğrenciler, bu konular açısından farkındalıklarının oluştuğunu ifade etmişlerdir.

- Hazır bulunuşluk açısından faydalı olması için filmler izlettirilmeden önce filmlerin kısa tanıtımları yani fragmanları öğrencilere gösterilmiştir. Bu çerçevede “AROG, GORA, Vizontele, Recep İvedik” gibi Türkiye’de çok beğenilen filmler; öğrenciler tarafından beğenilmemiştir. Bu nedenle de öğrencilerin fragmanlarını beğenmedikleri filmler izlettirilmemiştir. Merak edip de ders dışında bu filmleri izleyen veya diğer öğretmenler tarafından serbest zamanlarda izlettirilen bu tür filmlerin anlaşılmadığı öğrenciler tarafından ifade edilmiştir.

- İzlettirdiğimiz filmler içinde komedi özellikleri olan “Gelecekte Bir Gün (2010)”, “Hababam Sınıfı serileri”, “Patron Mutlu Son İstiyor (2014)”, “Zaman Makinesi 1973 (2014)” filmlerindeki bazı komedi unsurlarının Türk toplumuna özgü ve günlük Türk yaşam tarzıyla ilgili olması nedeniyle ilk etapta öğrenciler tarafından anlaşılmakta güçlük çekildiği görülmüştür. Buna rağmen film esnasında ve daha sonra yapılan bilgilendirmelerle Türk mizah gücünün de tanıtımı yapılmış, ilginç gelenler öğrenciler tarafından daha sonraları derslerde espri mahiyetinde kullanılmıştır. Buna örnek olarak “Tokatçı (1983)” filminde geçen “Kız Emineeee, sen eşekten daha güzelsin.” cümlesini Amantur Şergaziyev (19) adlı Radyo-Televizyon öğrencisinin filmdeki karakterin söyleyiş biçimini de taklit ederek belli bir süre bu cümleyi sıkça kullandığı ve yaptığı bu davranışla arkadaşlarını güldürdüğü görülmüştür.

- İzlettirdiğimiz filmler içinde geçen Türk edebî unsurları da öğrencilerin dikkatini çekmiştir. Böylece öğrencilere Türk edebî unsurları ile ilgili tanıtım ve bilgilendirmeler de yapılmıştır. Aşağıdaki, “Tokatçı (1983)” filminde Kemal Sunal’ın canlandığı karakterin cam altında sevdiği ile mâni atışması buna örnek olarak gösterilebilir.

“Erkek:

Tabancam dolu saçma

Her yerde sırrını açma

Yedi yerde yaram var

Sekizinci yarayı sen açma.

Kız:

Karanfilim budama

Safa geldin odama

Beni candan seversen

Görücü yolla babama.”

(Tokatçı/07.05’deki film karesi, 1983)

• Derslerde anlatmış olduğumuz ve Yeni Hitit Türkçe Temel 1 Ders Kitabı 8. ünitesinde yer alan “Rivayet Odur Ki” temasında geçen öğrenilen geçmiş zaman, geniş zamanın hikâyesi, geniş zamanın rivayeti gibi karmaşık dilbilgisi konularını pekiştirmek için izlettirdiğimiz “Adisebaba TV Alt Yazılı Çizgi Masallar serisi (Rapunzel, Kırmızı Başlık Kız, Külkedisi) (2013)” adlı kısa metrajlı çizgili filmlerde anlatılan masalın hem diyaloglarının Türkçe hem de aynı anda Karaoke biçiminde Türkçe alt yazılı olması sayesinde öğrencilere hem görsel hem işitsel biçimde ulaşılmıştır. Böylelikle anlatılan konunun daha iyi öğrenilmesine ve öğrendikleri bilgilerin pekiştirilmesine çalışılmıştır. İzlettirilen “TRT Çocuk Keloğlan Çizgi Film Serisi (2009)” kısa metrajlı film ile öğrencilerin hem Türk edebî kültürünü hem de masalsı anlatım içinde geçen dilbilgisi konularını öğrenmeleri ve öğrendikleri bilgilerin de kalıcı olması sağlanmaya çalışılmıştır.

• Kırgızistan’da yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireyler tarafından, yukarıda isimlerini verdiğimiz ve izlettiğimiz filmler içinde en çok dram ve aşk konulu filmler beğenilmiştir. Bu çerçevede Çınar Ağacı (2011), Babam ve Oğlum (2005), Aşk Tesadüfleri Sever (2011) filmleri ilk üç sırada karşımıza çıkmaktadır.

• Yabancı dil olarak Türkçenin Kırgızistan’da öğretilmesi esnasında kısa ve uzun metrajlı filmlerden yararlanma metodunu uygularken özellikle Türkçe yapımlarla sınırlandırılmaya gidilmiştir. Bu bağlamda yabancı filmlerin Türkçe dublajlı biçimleri kullanılmamıştır. Bunun nedeni de dil öğrenen bireylerin geneli Türkiye’yi ve Türk kültürünü merak etmelerinden dolayı Türkçe dublajlı yabancı filmleri izlemek istememeleridir.

Sonuç

Ders içinde sadece öğretmen-kitap-tahta merkezli öğretim metotları kullanılmayıp teknolojik araç ve gereçlerden de yararlanarak yabancılara Türkçenin öğretilmeye çalışması esnasında görsellik ve işitsellik içeren unsurların da kullanılması, öğrenciyi derse karşı hem motive edecek hem de Türkçeyi öğrenmeye özendircektir. Aynı zamanda derslerde görsel ve işitselliği olan unsurların kullanılması; öğrencinin öğrendiği bilgiyi pekiştirmesi, öğrenilen bilginin zihninde kalıcı olması ve hatırlanmasında kolaylık sağlaması açısından önemlidir.

Yapılan akademik çalışmalarda kullanılması gerektiği ifade edilen, yabancılara Türkçe öğretirken görsel ve işitselliği olan “kısa ve uzun metrajlı filmlerden yararlanma metodu”; hem dil öğreticilerine Türkçeyi öğretirken kolaylıklar sağlayacak hem de öğrencilerin Türkçeyi öğrenme düzeylerinin yükselmesine katkıda bulunacaktır. Ancak burada dikkat edilmesi gereken noktalar vardır. Özellikle filmlerin seçiminde dikkatli olunmalıdır. Öğrencilere herhangi bir kazanımı olmayan, içinde şiddet ve cinsel unsurları çok olan, karmaşık konulu; argo, jargon ve küfürlü

sözlerin yoğun bulunduğu filmleri izlettirmekten dil öğreticileri kaçınmalıdır. Nitelikli filmler diye ifade edebileceğimiz; Türk kültürünü ve evrensel duyguları verebilecek, Türkiye'nin tanıtımının yer aldığı, Türkçenin düzgün ve doğru kullanıldığı filmleri öğrenciyle paylaşmak yabancılara Türkçenin öğretiminde katkı sağlayacaktır. Bunun yanında filmleri seyrederken ve filmleri izledikten sonra yapılacak etkinliklerle öğretilen bilgiler pekiştirilecektir.

2010-2014 akademik yılları arasında Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Türkiye Türkçesi Koordinatörlüğü bünyesinde verilen Türkiye Türkçesi derslerinde; çeşitli ölçütler doğrultusunda belirlenen, ders kitabındaki konularla da bağlantılı olan 26 uzun metrajlı sinema filmi ve 15 kısa metrajlı belgesel ve haber filmi öğrencilere izlettirilmiştir. Filmlerin hem izlettirilme anında hem de izlettirildikten sonra yapılan etkinlik ve gözlemler neticesinde yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kısa ve uzun metrajlı filmlerden yararlanma metodunun dil öğretimine katkı sağladığı söylenebilir. Ders içinde anlatılan konuların görsel ve işitsel unsurlarla desteklenerek öğrencinin dil öğrenmedeki seviyesi yükseltilmeye çalışılmakla beraber Türkiye'nin ve Türk kültürünün de tanıtımı yapılmıştır. Ayrıca izlettirilen kısa ve uzun metrajlı filmler sayesinde dil içindeki soyut ve anlatılması zor olan dil birimi ifadelerinin somutlaştırarak anlatılması sağlanmıştır. Böylelikle dil öğrenen bireyin dili öğrenme düzeyine katkıda bulunulmuştur.

Dil öğrenen bireylere izlettirilen kısa ve uzun metrajlı filmler aracılığıyla öğrendikleri dilin ülkesi ve kültürü gösterilmiş, kendi ülke ve kültürleriyle karşılaştırma imkânı bulmaları sağlanmıştır.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kısa ve uzun metrajlı filmlerden yararlanma metodunun dil öğrenen bireyin öğrenme düzeyine katkıda bulunduğu ifade edebilir. Ancak dil öğreticisi tarafından bu metodun sınıf içinde kullanılabilmesi için filmin önceden izlenmesi; filmdeki şiddet, cinsellik gibi sakıncalı karelerin kesilmesi, film izleme esnasında ve sonrasında uygulanacak etkinlik kâğıtlarının hazırlanması gibi film izlettirilmeden önce çeşitli hazırlıkların yapılabilmesi için yoğun bir mesai harcanması gerekmektedir. Bu çalışmalar doğrultusunda dil öğrenen bireylere filmler seyrettirilmeden önce filmlerin fragmanları izlettirilerek hangi filmi izlemek istedikleri konusunda seçme olanağı verilmiştir. Bununla beraber öğrencilerin Türkçeyi anlama seviyelerinin üstündeki “AROG; GORA” gibi karmaşık konulu; “Recep İvedik” gibi içinde çokça küfür, argo, jargon ve “Yüreğine Sor” gibi şiveli konuşmaların bulunduğu filmler izlettirilmemeye dikkat edilmiştir. Ayrıca dil öğretiminin Kırgızistan'da gerçekleşmesi nedeniyle Kırgız kültürüyle bağlantılı olan kısa ve uzun metrajlı filmler de öğrencilere izlettirilerek kendi kültürlerinin başkaları tarafından nasıl yansıtıldığı gösterilmiştir.

Çeşitli ölçütler doğrultusunda seçilerek, öğrencilere izlettirilen romantik, dram, komedi gibi türlerdeki 26 uzun metrajlı sinema filmi ve 15 kısa metrajlı belgesel ve haber filminin dışında daha birçok film bulunmaktadır. Ancak bunların yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde konu, dil, içerik gibi alanlardan yeterli olmadığı söylenebilir. Ayrıca yaptığımız literatür taramaları sonucunda edindiğimiz izlenime göre bu metot üzerine yeterli akademik çalışmanın yapılmadığı ve bu alanda eğitim-öğretim yapan kurumların derslerde kullanılmak üzere yeterli oranda kısa ve uzun metrajlı filme sahip olmadıkları görülmüştür.

Bu bağlamda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında yer alan ünite, konu ve metinlere uygun kısa ve uzun metrajlı filmler çekilmelidir. Çekilen bu filmlerle ilgili etkin ve ortak yazılı materyaller ortaya konulmalıdır. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretildiği yurt içi ve yurt dışındaki kurumlarda bu konu üzerine hem dil öğreticisi hem de Türkçeyi öğrenen birey bağlamında araştırmaların yapılıp bu alana uygun materyallerin hazırlanması gerekmektedir. Yapılacak tüm bu çalışmalar, yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kısa ve uzun metrajlı filmlerden yararlanma metodunun daha verimli kullanılmasını sağlayacaktır.

Siyasi, politik, turistik ve ekonomik ilişkilerin ileri düzeyde olduğu Kırgızistan'da yer alan "www.namba.kg" gibi film paylaşım sitelerinde "Yedi Numara, Karadayı, Menekşe ile Halil, Yağmurdan Sonra, Ezel, Adını Feriha Koydum, 20 Dakika" vb. dizilerin ve "Türkçe Filmler" başlığı açılarak birçok Türk yapımı ve Türkçe dublajlı filmin internet ortamında paylaşılmış olması Türkçeye duyulan rağbeti göstermektedir. Bu filmleri seyredebilmek için bile bireylerin Türkçe öğrenmek istemesi yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde hem kısa ve uzun metrajlı filmlerden yararlanma metodu üzerine hem de diğer yöntem, metot ve yaklaşımlar açısından daha birçok çalışma yapılmasının gerekli olduğu görülmüştür.

Kaynakça

- Arslan, M. ve Adem, E. (2010) “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Görsel ve İşitsel Araçların Etkin Kullanımı”, *Dil Dergisi*, 147, ss. 63-86.
- Barın, E. (1994) “Yabancılara Türkçenin Öğretimi Metodu”, *Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Dergisi*, 17, ss.53-56.
- Barın, E. (2004) “Yabancılara Türkçe Öğretiminde İlkeler”, *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Güz, 1, ss.19-30.
- Barın, E. (22-23 Kasım 2007) “Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kısa Filmlerin Yeri”, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresi Bildiriler Kitabı*, ss.191-195.
- Dağışan, D. (1999). *Türk Cumhuriyetlerinden ve Topuluklarından Gelen Öğrencilere Türkiye Türkçesinin Öğretiminde Devlet Televizyonlarında Yayımlanan Drama ve Reklamların İşlevi*, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Demircioğlu, İ. (2007) “Tarih Öğretiminde Filmlerin Yeri ve Önemi”, *Bilig*, 42, ss. 77-93.
- Demirel, Ö. (2007) *Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem A Yayınları.
- Etiz, F. (1995) “Yabancı Dil Öğretiminde Yararlanılan Teknik Eğitim Araçları ve Özellikle Videonun Kullanımı”, *Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Dergisi*, 34, s. 49.
- Etiz, F. (1996) “Eğitimde Teknolojik Araçlar (Özellikle Video) ve Yabancı Dil Öğrenim Psikolojisi Arasındaki İlişki”, *Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Dergisi*, 42, s. 42.
- Gür, H. (1996) “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Videonun Kullanımı”, *Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Dergisi*, 61, s. 26.
- <http://biskek.meb.gov.tr/>, (erişim tarihi 15.01.2015)
- <http://biskektomer.meb.gov.tr/www/istatistiki-bilgiler/icerik/6>, (erişim tarihi 15.01.2015)
- http://oidb.manas.edu.kg/genel_ogrsay.htm, (erişim tarihi 15.01.2015)
- İşcan, A. (2011) “Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Filmlerin Yeri ve Önemi”, *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish Turkic*, 6/3, ss. 939-948.
- Kahrıman, R. vd. (2013) “Yabancılara Türkçe Öğretimi Kaynakçası”, *TÜRÜK Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 1/1, ss. 80-132.
- Karaoğlanoğlu, S. (2000) *Televizyonla Türkçe Öğretimi Programı Geliştirilmesi (İletişim-Eğitim-Öğretim İlişkileri İçinde)*, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Özbay, M. (1991) *Televizyonla Türkçe Öğretimi*, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Özbay, M. ve Temizyürek, F. (2007) *Güneş Türkçe Öğreniyoruz Ders ve Çalışma Kitabı*. Ankara: TİKA Başkanlığı.
- Özek, B. (2011) “Yabancı Dil Olarak Türkiye Türkçesinin Öğretiminde Görsel-İşitsel Materyal Kullanımı-Reklam Filmleri”, *Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu IX. Uluslararası Dünyada Türkçe Öğretimi: Çağdaş Türk Yazı Dillerinin Öğretimi Sempozyumu*.
- Uzun, N. E. (Ed.) (2010) *Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe-Temel A1-A2 (Ders Kitabı)*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Uzun, N. E. (Ed.) (2010) *Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe-Orta B1 (Ders Kitabı)*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- www.namba.kg, (erişim tarihi 18.11.2014)